

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Postmottak@kud.dep.no

Deres ref.:
17/3458

Deres dato:
14.08.2017

Vår ref.:
Erik Sennesvik

Vår dato:
24.10.2017

Høringsuttalelse: Forslag til ny forskrift grasrotandel

Vellenes Fellesorganisasjon representerer vel 2.000 velforeninger rundt om i Norge med variert frivillig innsats for trivsel, tilhørighet og lokal medvirkning og stor variasjon i størrelse.

Grasrotandel er en målrettet inntektskilde for viktig innsats i velforeningene for god folkehelse og allmennyttig innsats i lokalmiljøet.

Vi er enig i Departementets begrunnelse for å se nærmere på regelverket: «Endringene skal sikre at midlene i størst mulig grad tilkommer lag og foreninger med frivillig aktivitet.»

Det er imidlertid en utfordring, at de fleste begreper som brukes i høringsnotatet og forskriften ikke har en entydig definisjon. Dette understreker behovet for en mer omfattende gjennomgang av lover, forskrifter og annet regelverk basert på frivilligheten som egen sektor, og som kan sikre at virkningen av bestemmelsene er klar og ikke trenger administrative vurderinger på lavere nivå.

Vi er også tilfreds med at det i § 3 er formulert unntak for velforeninger slik:

§ 3. Vilkår for deltakelse i Grasrotandelen

iii. Bolig- og lokalmiljø. Velforeninger der virksomheten ikke kommer privatøkonomiske interesser til gode kan likevel delta

Begrepet «Privatøkonomiske interesser» har ingen entydig definisjon i forhold til annet regelverk, og må i så fall ses i sammenheng med den samlede aktiviteten i den enkelte forening. Forslagets endring i forskriftens § 3, skaper derfor unødvendig usikkerhet når det gjelder velforeningenes mulighet for Grasrotandel, som nettopp skal være et lavterskeltilbud til lokal frivillighet.

Begrepet «virksomheten» gir også rom for administrative tolkninger som kan føre til at viktige oppgaver i lokalmiljøet holdes utenfor. Vi foreslår at avgrensingen erstattes med «hovedvirksomheten». Dette gir rom for at velforeningenes arbeid innen folkehelse omfattes.

Vi er også usikker på hvordan «virksomheten» skal måles. Den vesentlige delen av frivillig innsats ligger i det frivillige arbeidet. Denne dokumenteres ikke gjennom kontingent, regnskaper eller budsjetter. Også dette kan føre til subjektive vurderinger på administrativt nivå.

Det heter i høringsdokumentet:

Det skal legges til grunn en strengere tolkning av begrepet allmennyttig i Grasrotandelen enn i dagens lovtekst om register for frivillig virksomhet. Dette er i tråd med intensjonen for ordningen og gjeldende rett, men tydeliggjøres i ny forskrift. En allmennyttig organisasjon i denne ordningen skal forstås som organisasjoner som ivaretar allmenne samfunnsinteresser, og som er tilgjengelige for et bredt spekter av mennesker. Enheter som kun ivaretar interessene til en lukket krets og/eller som arbeider for å sikre egen økonomisk gevinst eller på annen måte arbeider for å dra personlige fordeler på vegne av medlemmene, regnes ikke som allmennyttige. Organisasjoner som arbeider for å fremme medlemmenes interesser, men som også kommer andre til gode ved at de produserer tjenester og goder for andre, anses som allmennyttige. Eksempler kan være pasientorganisasjoner o.l.

Velarbeid regnes som den eldste, frivillige foreningsformen i Norge, men knytter seg selvsagt til det geografiske området som følger av formålet. Vi er redd for at begrepene «bredt spekter av mennesker» vil bli brukt mot lokalt avgrensede foreninger. Likeledes vil «allmenne samfunnsinteresser» være avhengig av en nærmere definisjon. Også begrepet «lukket krets» gir vanskelige avgrensninger. Beslutninger om hva som er innenfor og hva som er utenfor, vil antakelig skje på et nivå hvor vi frykter at mangel på innsikt i norsk frivillighet generelt og veloppgaver spesielt, kan gi svært uheldige vedtak.

I forslaget kan «Bolig- og lokalmiljø» ikke gis grasrotandel. Vi har forståelse for at boligsamarbeid regulert etter særskilt lovgivning og med mandat å skjøtte om egne eiendomsinteresser, ikke kan delta. Men innen lokalmiljø finner en flere foreninger innen kulturbevaring, friluftsliv og historiebevaring o.l. Vi mener mange av disse foreningene utfører viktige, allmennyttige oppgaver.

I det store og hele vil begrensningene i forslag til endret § 3 skape stort behov for begrepsavklaring.

Det er viktig at Departementet gjør en klarere avgrensning i forhold til hovedformålet med endringen: At utbetalt grasrotandel ikke går til individuell berikelse eller er tilskudd til aktiviteter av personlig art.

Kommersiell virksomhet innen frivillige oppgaver

I likhet med andre frivillige sektorer, opplever velforeningene fra tid til annen at kommersielle aktører kommer med tilbud innen oppgaver som tradisjonelt drives som dugnad på frivillig basis av velforeningene. I høringsnotatet hetere det:

Grasrotandelen skal ikke nyttes til økonomisk aktivitet og hvor denne aktiviteten vrir eller truer med å vri konkurransen med virksomheter som ikke kan motta grasrotandel.

Vellenes Fellesorganisasjon

Vi vil advare mot at en overfladisk tolkning av dette. Det er viktig for det norske samfunnet å ta vare på frivillig innsats og frivilligheten - og styrke innbyggernes ønske om medvirkning og ansvar.

At kommersielle aktører ser at de kan tjene penger på å utføre tjenester som tradisjonelt utføres av frivillige, må ikke føre til at frivilligheten defineres ut av offentlige støtteordninger.

Med hilsen
Vellenes Fellesorganisasjon

Erik Sennesvik
leder

Kopi til:
Frivillighet Norge
Norges Kulturvernforbund